

apacche

/magazine

herfst / 2023
DEMOCRATIESPECIAL

De echte doodgravers
van de democratie •
Tom Lanoye ten oorlog
tegen de 'war on woke' •
De license to spill van
de Antwerpse chemie
• Exclusieve reportage
uit het lijdende Aleppo
• Vechten tegen
schoolmoeheid • Poëzie
van Yousra Benfquih

Dit blad is voor de LINKSE
CULTURELE
SNOWFLAKES ELITE
POLITIEK Bakfietsmaoïsten
CORRECTE
VOLKSVERRADERS
GESUBSIDIEERDE OIKOFOBEN
GEITEN WOLLEN SOKKEN BREIERS DEUGNEUZEN
VERZUURDE
ZELFHATERS
AUTISTISCHE BAKVISSSEN
DOOR-
GESLAGEN
WOKERS
WERKSCHUWE GELUKSZOEKERS
gutmenschen
WERELD
VREEMDE
YOGA
SNUIVERS en
democraten
TERRORISTEN IN DE DOP
PROFITEURS AAN DE DOP
nihilisten
PERMISSIEVE

Schoolmoeheid zou onderwijs wakker moeten schudden

Door **Janine Meijer**

Heel wat jongeren voelen zich niet thuis in het secundair onderwijs. Sommigen ploeteren verder om na jaren vol stress en problemen alsnog de eindstreep te halen. Anderen haken af en wenden zich tot de examencommissie. Een stijgend aantal scholieren verlaat zonder diploma de school. 'Het onderwijs is gericht op de middenmoot en de groeiende groep jongeren die daarvan afwijkt, valt uit de boot.'

‘Een kind heeft behoefte aan autonomie, het moet de vrijheid voelen om zelf keuzes te maken.’

Kris Van Den Bossche (Vrij CLB Netwerk)

Om haar zoon te helpen, organiseerde Eva een gesprek tussen de hoogbegaafdheidscoach die ze had ingehuurd en de onderwijsondersteuners op school. “De coach gaf advies over hoe onze zoon beter kon worden begeleid. De school was hier blij mee, maar het kostte ons wel 185 euro. Wij vinden onze weg in de hulpverlening en kunnen dit betalen, maar mijn hart breekt als ik denk aan al die kinderen die minder geluk hebben.”

Cruciale band met leerkracht

Deskundigen zijn het erover eens dat er niet één specifieke oorzaak van schoolmoeheid is aan te wijzen. Verschillende factoren kunnen een rol spelen, zoals gedragsproblemen of neurodiversiteit als adhd, dyslexie of dyscalculie. Maar ook hoogbegaafdheid, faalangst of pestgedrag kunnen ertoe leiden dat scholieren afhaken. Hetzelfde geldt voor jongeren die thuis weinig ondersteuning krijgen of moeite hebben om bepaalde studievaardigheden onder de knie te krijgen of die worstelen met het naleven van structuur en deadlines. Ook **Kris Van Den Bossche** maakt zich zorgen over het groeiende aantal leerlingen dat problemen op school ondervindt. Van Den Bossche is specialist onderwijsloopbaanbegeleiding bij

het **Vrij CLB Netwerk**, waar onder meer de katholieke scholen toe behoren. “Tijdens het schooljaar 2021-2022 telde het Vrij CLB Netwerk 18.632 nieuwe gemotiveerde verslagen. De gemotiveerde verslagen gaan over kinderen met specifieke noden die een beroep doen op het ondersteuningsnetwerk. In vergelijking met twee jaar eerder is dat een stijging van ruim 5.000 dossiers. Ook de stijgende cijfers over mentale problemen zijn zorgwekkend. Meisjes kampen vooral met angststoornissen. Bij jongens uiten de mentale problemen zich doorgaans in gedragsproblemen.” Van Den Bossche zit regelmatig om de tafel met jongeren die niet meer naar school willen. “In zo’n gesprek proberen we te achterhalen wat er precies aan de hand is. Hoe ziet de thuissituatie van de jongere eruit? Wat zijn de schoolresultaten? Hoe zit het met het psychische welbevinden?”

Inzetten op autonomie, betrokkenheid en competenties – het ABC van motivatie – is een richtlijn, legt Van Den Bossche uit. “Een kind heeft behoefte aan autonomie. Het moet de vrijheid voelen om zelf keuzes te maken. Laat het daarom zelf doelen stellen. Betrokkenheid is even cruciaal. Om gemotiveerd te zijn, moet het kind zich goed voelen bij de leerkracht en de medeleerlingen. Tot slot is er

ook de factor competentie. Zit het kind in de juiste richting? Voelt het zich bekwaam om te presteren? Het kan in twee richtingen gaan. Soms kan het kind de leerstof niet aan of krijgt het onvoldoende uitdagingen.” Vaak kan een goed gesprek tussen een leerkracht en een leerling veel in beweging zetten, heeft Van Den Bossche gemerkt. “De leerkracht krijgt meer begrip voor hoe de scholier in elkaar zit. De scholier merkt dat de leerkracht het beste met hem voor heeft. Zo wordt opnieuw een verbinding gelegd en dat is enorm waardevol. Niet altijd is zo’n gesprek voldoende. Soms zit de jongere in een lastige thuissituatie en moet daar naar worden gekeken. Er zijn ook jongeren bij wie het echt niet meer gaat en die een pauze nodig hebben. Zij kunnen bijvoorbeeld tijdelijk terecht op een zorgboerderij of nemen deel aan een ander time-outproject.”

Sluit de huidige manier van lesgeven voldoende aan bij de behoefte naar autonomie en verbinding van jongeren? Leerlingen moeten zeven of acht keer per dag vijftig minuten op een stoel zitten en luisteren naar een leerkracht die vooraan staat en de leerstof uitlegt. En strookt de wijze waarop de leerstof wordt aangeboden nog met de belevingswereld van leerlingen die in hun vrije tijd gewend zijn om snel te switchen tussen verschillende informatiebronnen? “Het klopt dat jongeren voortdurend afleiding zoeken en soms moeite hebben om zich lang te concentreren”, zegt Van Den Bossche. “Het kan ook een kracht zijn om veel informatie van verschillende bronnen in korte tijd te kunnen verwerken. De meeste scholen zijn zich echt wel bewust van deze evolutie en springen creatief om met verschillende werkvormen.” Hier valt nog de meeste winst te halen, zegt Van Den Bossche. “De bereidheid om zaken creatief aan te pakken en in te spelen op de noden en behoeften van een zeer diverse groep leerlingen is cruciaal.” Nadenken over hoe je de dingen anders aanpakt, zodat je een bredere groep leerlingen kan bedienen, is iets wat leerkrachten doorgaans graag doen, weet Van Den Bossche. “Ik voer hier regelmatig gesprekken over. Vroeger voelde men die noodzaak minder. Maar de samenleving is de afgelopen decennia ingrijpend veranderd. De toekomst is aan het innovatief onderwijs.” Volgens Eva, die niet alleen de moeder van Stan is, maar ook al jarenlang werkt in de onderwijswereld, hebben scholen veel vrijheid om zich op een andere dan de klassieke manier te organiseren. “Er zijn een aantal basisregels, maar als de school beslist om niet langer om half negen te starten, maar om half tien omdat pubers dan beter wakker zijn, mag dat zeker. Denk ook aan **team teaching** waarbij meerdere leerkrachten tegelijk een klas begeleiden of vakoverschrijdend lesgeven.” Leerkrachten samen verantwoordelijk maken voor een aantal vakken is bovendien handig als een leerkracht ziek wordt. “De praktische problemen waar scholen tegenaan lopen door het lerarentekort zijn enorm”, zegt Eva. “Bovendien kan het voor de leerkracht inspirerend en motiverend zijn om

samen te werken met collega's. Het vak van leerkracht mag absoluut niet worden onderschat. Ga maar eens voor een klas vol dwarse pubers staan die allemaal een eigen handleiding hebben.”

Als de samenleving complexer en diverser wordt, is het logisch dat er meer differentiatie moet komen in de wijze waarop leerkrachten te werk gaan en de scholen worden ingericht. Innovatie binnen de huidige onderwijsnetten is een ontwikkeling die niet meer te stoppen is. Daarnaast ontstaan ook steeds meer scholen die voor een nieuw pedagogisch project kiezen, zoals bijvoorbeeld het LAB-gedreven onderwijs waarin vakoverschrijdend wordt gewerkt en leerkrachten niet voor een bord staan, maar eerder als coaches de leerlingen begeleiden en inzetten op hun sterktes. Vlaanderen telt al twee LAB-scholen: in Sint-Amands en Sint-Niklaas. Deze zomer raakte bekend dat er ook een LAB-school in Ranst komt.

‘Het is niet gezond dat jongeren steeds Smartschool moeten checken om te zien of er nog een taak of een toets is bijgekomen’

Bruno Vanobbergen (Opgroeien)

Elk verhaal is inderdaad individueel, zoals Vlaams onderwijsminister Weyts zei. Maar uit alle verhalen van jongeren, ouders, leerkrachten en onderwijsspecialisten blijkt dat één ding alles bepaalt: de band tussen leerkracht en leerling. Als de jongere een goed contact heeft met een of meerdere leraren maakt dat een wereld van verschil. Een moeilijk lerende jongere krijgt vleugels als de leerkracht in hem gelooft. Maar ook: een sterke leerling komt nooit tot bloei als die niet het gevoel heeft zichzelf te kunnen zijn bij de lesgever.

Victor en Bes wilden liever niet hun achternaam vermeld zien.